

The Delight
of Shabbos וקראת
לשבת עונג

The Kiddush in Halachah
and Machshavah

Vizel Family Edition

RABBI YAKOV DANISHEFSKY

Author of the *Attached Series*

The Delight
of Shabbos

וקראת
לשבת עונג

The Kiddush in Halachah
and Machshavah

ISBN 979-8-9944997-1-9

Copyright © 2026 by Yakov Danishefsky
All rights reserved.

Rabbi Yakov Danishefsky
Chicago, Illinois
201-970-2976
ydanishefsky@gmail.com

www.attachedliving.com
www.mindbodychicago.com

No part of this publication may be translated, reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, even for personal use, without written permission from the publisher.

Published by:

Machon Aleh Zayis
1720 Oak Street
Lakewood, NJ 08701

www.alehzayis.com

Machon Aleh Zayis

Distributed by:

Feldheim Publishers
POB 34549 / Jerusalem, Israel
208 Airport Executive Park
Nanuet, NY 10954

www.feldheim.com

DISTRIBUTED BY **FELDHEIM**

Teshuvah from Rav Yitzchok Zilberstein, shlit"a

Translation in Appendix at the end of Part One

Yitzhak Zilberstein

Rabbi of 'Ramat-Elhanan' Bnei-Brak
Rosh Kollel 'Beit-David' Holon

יצחק זילברשטיין

רב שכונת רמת-אלחנן בני ברק
ראש כולל 'בית-דוד' – חולון

בס"ד יום ד' ח' אלול תשפ"ד

לכבוד הרב המצוין יעקב דנשבסקי שליט"א

שלוי וישע רב!

במה ששאל על מי שאכל בבית הכנסת בקידוש, והביאו דבר שלא היה בדעתו, אם צריך לחזור ולברך.

הנה לגבי דין שאמר הב לן ונברך, מצינו בזה מחלוקת הפוסקים, אם כל מי שסומך על אחרים אין צריך לברך, או שזה דווקא בבעל הבית.

באשל אברהם (בוטשאטש) נסתפק אם הכוונה דווקא כשבעה"ב, ואם העמיד מי שיסדר הסעודה ואיננו משגיח כלל מה הוא פרטיות הסעודה, יהיה שייך בחינת אתכא כו' על המכין ומסדר, או מ"מ הכל לפי רצון בעל הבית שכשאלו הוא כנמלך, כן הוא לכל בני הסעודה.

לעומת זאת בערוך השולחן (ס"ו) כתב, דהב לן ונברך אינו היסח הדעת כשדימה בעה"ב שאין עוד מה לאכול, ואמרו לו שיש עוד מה לאכול, יעו"ש.

מאידך הפמ"ג (א"א סק"ג) כתב אי לאו דמסתפי הייתי אומר שהטעם הוא משום כל מה שיאמר בעל הבית עשה, כבסימן ק"ע (ט"ז סק"ג) אם יאמר בעל הבית שיאכל "עמו" מוכרח הוא, לא מסח דעתיה, הא ב' אורחים במלון ואחד מזמין לחבירו, אפשר לא שייך זה כיון שלא הוי בעל הבית.

נמצא שלדעת הפמ"ג דין זה אינו מחמת היסח הדעת בטעות שלא ידע שיש עוד לאכול, אלא מחמת דין בעל הבית, כיון שאם בעל הבית אומר לו לאכול צריך לאכול, מאידך לדעת הערוך השולחן זה דין של טעות, כיון שאילו ידע לא היה מסיח דעתו, והאשל אברהם מסתפק בזה.

ונפקא מינה לגבי אדם האוכל בביתו, ואינו יודע מה אשתו הכינה לסעודה, ואמר הב לן ונברך, שלדעת הפמ"ג יתכן שנחשב להיסח הדעת, ולדעת הערוך השולחן זה היסח הדעת בטעות, והאשל אברהם מסתפק בזה.

Yitzhak Zilberstein

Rabbi of 'Ramat-Elhanan' Bnei-Brak
Rosh Kollel 'Beit-David' Holon

יצחק זילברשטיין

רב שכונת רמת-אלחנן בני ברק
ראש כולל 'בית-דוד' – חולון

ובדעת תורה הביא את הפמ"ג וכתב שלפי זה בבעה"ב עצמו לא שייך לומר דאתכא של אשתו העוסקת בהגשת המאכלים סמך, ואם אמר הב לך ונברך הוי היסח הדעת. וכן כתב בביאור הלכה (ד"ה עד) שמלשון השו"ע שכתב על שלחן אחרים, לכאורה משמע דוקא מפני דעת בעה"ב אדם מבטל דעתו, אבל לא באופן אחר, וכן משמע קצת בפמ"ג ע"ש וצ"ע למעשה.

ולכאורה גם בענינו כשאחד עשה קידוש בבית הכנסת, אינו נקרא בעל הבית, אלא מזמין את מי שרוצה לאכול, ואם כן לשיטת הערוך השולחן אין צריכים לברך, כיון שיש כאן היסח הדעת בטעות, אבל לשיטת הפמ"ג הדעת תורה והביאור הלכה שזה דין בבעל הבית, בענינו שאין כאן בעל הבית, צריכים לחזור ולברך.

ונראה שכל זה אמור רק לגבי מי שעשה היסח הדעת בפירוש שאמר הב לך ונברך, שעל זה יש לדון אם זה נחשב להיסח הדעת בטעות או לא, אבל אם לא עשה היסח הדעת בפירוש אלא שלא היה בדעתו לאכול, שעל זה כתב בשו"ע (שם ס"ה) הקרואים בבית בעל הבית לאכול מיני פירות, ומביאין להם בזה אחר זה, אינם צריכים לברך אלא על הראשון.

ולכאורה גם הפמ"ג מודה שאין זה דין דווקא בבעל הבית, אלא שגם בעל הבית אצל אשתו, או שיושבים בקידוש וסומכים על אחרים שמגישים את האוכל שאין צריך לברך, כיון שלא עשו היסח הדעת בפירוש, אלא שרק לא כיוונו, ובזה מועיל בשבילם מה שאחרים כן כיוונו.

וכן כתב בשו"ת בצל החכמה (ח"ו סימן סט) שכל דברי הפמ"ג והביאור הלכה, הם לגבי היסח הדעת בטעות, אבל לגבי ברכה, אינו צריך לברך אלא על הראשון, בין באורח אצל בעל הבית, בין בבעל אצל אשתו, והוא הדין בכל אחד שסומך על אחרים.

בברכת כתיבה וחתימה טובה

Haskamah of Rav Gavriel Zinner, shlit"a

Rabbi G. Zinner

of Cong. Nitei Gavriel

1541 40th Street,
Brooklyn, NY 11218

גבריאל ציננער

רב דק"ק ומח"ס

נטעי גבריאל

ברוקלין, נוא יארק

כ"ד טבת יומא דהילולא של בעל התניא והשו"ע זי"ע תשפ"ו לפ"ק

בס"ד

כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים (שבת קי"ח ע"א). הגאון רבי עקיבא סופר אבד"ק פרעשבורג זצ"ל בספרו דעת סופר (ליקוטים) פירוש המאחז"ל וז"ל, יש לומר כי לא די במה שאיש הישראלי מענג בעצמו את השבת, אלא שצריך גם כן להשתדל ולהתאמץ שגם אחרים יענגו את יום השבת, וזהו שאמר כל המענג את וכו', שפועל על אחרים שיענגו את השבת, עכ"ל.

בואו ונחזיק טובה להאברך כמדרשו, מוכתר במעלות ומדות נכבדות, איש האשכולת, מוהר"ר **יעקב דנישבסקי** שליט"א, שערך וסידר כל ההלכות וענינים הנוגעים לקידושא רבא בצפרא דשבתא, והמסתעף, בסדר נפלא, ועל כולם ציין מקורם, וסידרם בסדר נכון, שיהיו הדברים פרושים כשמלה כשלחן הערוך, אשר בודאי יעזור לענג את השבת כדת וכדין כראוי וכנכון.

יעזרהו השי"ת שלא יצא מכשול מתח"י, ויתקבלו דבריו בחיבה והערצה, ויתקיים אצלו בתוך כל ישראל שומרי שבת וקוראי עונג, כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, ויזכו לרוב שמחה, לכל ברכאן דלעילא ותתא אשר ביומא שבעאה תליין, עדי נזכה בקרוב ליום שכולו שבת, בביאת גואל צדק בב"א.

המצפה לישעתן של ישראל

Haskamah of Rav Moshe Weinberger, shlit"a

*Congregation Aish Kodesh
of Woodmere*

351 Midwood Road
Woodmere, N. Y. 11598
516 - 569-2660

RABBI MOSHE WEINBERGER

קהילת אש קודש דוודמיר

הרב משה וויינבערגער
מרא דאתרא

ב"ה

ה' כסלו תשפ"ו

Nishmas Yisroel, the Jewish Soul, comes from a world of indescribable oneg (עונג), delight and pleasure. Its descent into the confusion and darkness of physical reality would be unbearable if not for the weekly oasis of Shabbos, the time when Heaven and Earth kiss. The mitzvah of עונג שבת stands at the intersection of Heaven and Earth, of the hidden and revealed domains of Torah.

In his new sefer, "וקראת לשבת עונג," my beloved talmid Rav Yakov Danishefsky שליט"א has woven together the halachic foundations and wellsprings of Pnimiyus HaTorah from which oneg Shabbos flows. These two worlds do not stand apart. They are two expressions of the Divine Will, each filling and illuminating the other. Together they form a unified path for any Jew seeking to serve Hashem with both body and soul, in earthliness and in holiness.

Rav Yakov's first sefer, "Attached," is being studied and taught in many classrooms and chaburos throughout the world. He has a unique ability to communicate the deepest teachings of Torah in a life-giving and practical way. I have no doubt that עונג שבת וקראת לשבת will revolutionize the שמירת שבת of countless Jews, and in doing so will bring us that much closer to שבת ומנוחה.

ב' יקרא לזאת ואיגד יצח
לזב וזמנא

Haskamah of Rav Zev Cohen, shlit"a

Zev Cohen
Rav Adas Yeshurun
Rosh Kollel Choshen Mishpat

ישראל זאב הכהן כהן
רב קהל עדת ישורון
ראש כולל חושן משפט שיקאגו

כבוד הרב ר' יעקב שליט"א
מאת רוב של הספר הן של הלכה והן של מחשבה והדברים ברורים מאוד וודאי
הי תועלת לכל מי שרוצה לידע הל' קידוש ורוצה להבין הטעמים של קידוש ויש גם
הוספה על הניסיון של שתיית יין ומלבד כל זה רצוני להגיד שהמחבר הוא מרביץ תורה
לרבים ויש לו לב שמבין אחריות לכלל ישראל והוא גם בעל מעשה שמסייע לכלל
ישראל באופן חשוב ויזכה להצלחה רבה עם ספרו "וקראת לשבת עונג".
החותם בשמחה על שזכה ליתן תורתו לרבים
ישראל זאב הכהן כהן

☎ 773-465-2288 📍 3050 W Touhy Avenue, Chicago, IL 60645 ✉ office@adasyeshurun.com

לכבוד הרב ר' יעקב שליט"א

למדתי רוב של הספר הן של הלכה והן של מחשבה והדברים ברורים מאוד וודאי
הי תועלת לכל מי שרוצה לידע הל' קידוש ורוצה להבין הטעמים של קידוש ויש גם
הוספה על הניסיון של שתיית יין ומלבד כל זה רצוני להגיד שהמחבר הוא מרביץ תורה
לרבים ויש לו לב שמבין אחריות לכלל ישראל והוא גם בעל מעשה שמסייע לכלל
ישראל באופן חשוב ויזכה להצלחה רבה עם ספרו "וקראת לשבת עונג".

החותם בשמחה על שזכה ליתן תורתו לרבים

ישראל זאב הכהן כהן

Haskamah of Rav Yona Reiss, shlit"a

BETH DIN ZEDEK
ECCLESIASTICAL JUDICATURE OF THE
CHICAGO RABBINICAL COUNCIL

בית דין צדק דק"ק שיקגו והגליל
דמועצת הרבנים דשיקגו

בס"ד

הרב גדלי' דוב שווארץ זצ"ל, ראב"ד מלפנים
RABBI GEDALIA DOV SCHWARTZ of blessed memory
Rosh Beth Din Emeritus

הרב ישראל מאיר קרנו זצ"ל, ראב"ד מלפנים
RABBI ISRAEL M. KARNO of blessed memory
Av Beth Din Emeritus

הרב חיים דוד רגנשברג זצ"ל, מייסד הבד"ץ
RABBI C. DAVID REGENSBURG of blessed memory

הרב יונה רייס, אב"ד
RABBI YONA REISS
Av Beth Din

הרב אברהם מרדכי אברמסון
RABBI ALAN M. ABRAMSON
Menahel

כ' טבת תשפ"ו
January 9, 2026

I have reviewed a draft manuscript of Rabbi Yakov Danishefsky's wonderful *sefer*, **ונקראת לישבת עונג – a Guide to the Shabbos Morning Kiddush in Halachah and Machshavah** and thoroughly enjoyed reading his fluid and scholarly presentation. Rabbi Danishefsky, who is a much sought-after therapist, is renowned for his ability to combine Torah erudition with both psychological and spiritual insights. This *sefer* is no exception. Rabbi Danishefsky *shlit"a* artfully guides the reader through the intricate and myriad laws of **קידוש במקום סעודה**, parameters of **חמר מדינה**, considerations of **שיעורי אכילה** and even the technical details of **הלכות ברכות**.

As is appropriate for a *sefer* about Shabbos, Rabbi Danishefsky adds a **נשמה יתירה** in terms of his *Machshavah* section in which he elaborates upon theological themes to enhance our understanding of the deeper meanings and significance of the Kiddush on Shabbos mornings. This portion of the book truly adds **תבלין** to this didactic delicacy.

I wish Rabbi Danishefsky, together with his family, much continued success and good health in spreading Torah in furtherance of his important and holy work on behalf of **כלל ישראל**.

B'yedidus,

Yona Reiss

Table of Contents

Introduction	1
--------------------	---

Part One

The Kiddush in Halachah

Chapter One: Reasons for Holding a Kiddush	7
---	---

Origins of the Minhag - 7

Chapter Two: Background Halachos	9
---	---

The Mitzvah of Kiddush - **9** / D'Oraysa or D'Rabbanan? / Zechiras Yetzias
Mitzrayim / Vayechulu / Ein Kiddush Ela B'Makom Seudah - **11** /
Daytime and Yom Tov Kiddush - **11** / Three Seudos - **12** /
Women's Obligation - **12**

Chapter Three: Eating Before Kiddush	14
---	----

Issur Achilah Before Kiddush - **14** / Issur Achilah Before Daytime
Kiddush - **16** / When Does the Issur Achilah Begin? - **16** / Zman
Issur Achilah on Leil Shabbos - **16** / Zman Issur Achilah on
Shabbos Day for Men - **17** / Before Davening / After Davening / Between
Shacharis and Mussaf / Zman Issur Achilah on Shabbos Day for
Women - **20** / Extenuating Circumstances - **21** / Drinking Water
Before Kiddush - **22**

Chapter Four: Details of Kiddush 23

Which Wines Are Fit for Kiddush? – 23 / Kiddush on Beverages Other Than Wine – 23 / Beverages That Qualify as Chamar Medinah / When Chamar Medinah May Be Used / Chamar Medinah on Shabbos Day / Volume Necessary for Chamar Medinah / Size of the Cup and Volume to be Consumed – 31 / Participation of Those Listening in the Drinking – 32 / At the Daytime Kiddush / Shomei'a K'oneh – 34 / Speaking After the Brachah – 35 / What May Be Used as a Kos – 35 / Sitting for Kiddush – 36

Chapter Five: Kiddush B'Makom Seudah 38

Background – 38 / Defining the Parameters – 39 / Makom / Leaving and Returning to the Same Location / Kiddush B'Makom Seudah as a Matter of Time / The Minimal Quantity of Food / The Volume of a K'zayis / Kiddush Shelo B'Makom Seudah – 46 / A Potential Leniency / Repeating Kiddush at the Formal Meal – 48 / Yom Tov Considerations – 49 / A Kiddush on Pesach / A Kiddush on Shavuos

Chapter Six: Assorted Considerations 51

Fish and Meat Together – 51 / Washing at a Kiddush – 51 / Seudas Shabbos L'Teiavon – 52

Chapter Seven: Hilchos Brachos at a Kiddush 53

Classic Kiddush Foods – 53 / Crackers with Herring and Onions / Crackers and Tuna / Cholent / Sushi / Franks-in-Blanks / Pas Haba'ah B'Kisnin – 55 / A Single Brachah over Multiple Items – 55 / Brachah on Wine Covering Other Drinks – 56 / Deciding to Finish Eating – 57 / Changing Location – 58 / Brachah Acharonah – 60 / Minimum Volume / One Brachah Acharonah for Multiple Foods / Time Frame for a Brachah Acharonah / Location for Brachah Acharonah / Sitting for the Brachah / Insert for Shabbos in Me'ein Shalosh

Appendix: Teshuvah from Rav Yitzchok Zilberstein 64

Part Two
The Kiddush in Machshavah

Chapter One: 100 Brachos	69
Chapter Two: The Delight of Shabbos	79
Chapter Three: The Mitzvah of Kiddush	91
Chapter Four: Ein Kiddush Ela B'Makom Seudah	116
Chapter Five: Kiddusha Rabbah: Why the “Great Kiddush”?	123
Chapter Six: Sitting for Kiddush	128
Chapter Seven: Kiddush for a Baby Girl	136
Appendix: A Word on Drinking	141
About the Author	145

A few years ago, I noticed that a number of *halachos* relating to Shabbos morning *kiddushim* are often misunderstood, misapplied, or simply unknown. I felt compelled to help restore this aspect of the “body” of Torah by compiling a clear, practical guide for proper observance. Hence, the first section of the work you are holding is a halachic guide.

Yet, just as a person’s body is incomplete without a soul, so too, the *guf* of Torah is incomplete without its *neshamah*. The *sefarim* describe a second dimension—the *nishmas haTorah*, the soul of Torah—referring to the deeper, spiritual, and conceptual ideas that infuse halachah with meaning. It is this inner life that animates the body. Hence, the second section of this work explores areas of *machshavah* related to the aforementioned subject. They are not detached from the *halachos* of the first; they are the inner ideas that pulsate within each halachah, the *neshamah* that enlivens each organ of the Torah’s *guf*.

In theory, since this work is an effort to restore *harmony* between body and soul, the two sections should have been woven together, much as the Gemara flows seamlessly from halachah to *aggadah* and back. However, I felt that doing so would make it difficult for the reader, so I separated them. My hope is that publishing them in one volume accomplishes somewhat of a unification of the *guf* and *neshamah* of Torah.

Ultimately, when we unite the *guf* and *neshamah* of Torah, the goal is *dveikus* with *Hakadosh Baruch Hu*. Every aspect of Torah—its study and its practice, its details and its depths—is meant to draw us closer to our Creator, to live in oneness with Him. As the Ramchal writes, “The true purpose of the commandments is to turn us toward G-d, bring ourselves near to Him, and thus be enlightened by His presence.”³

3. *Derech Hashem* 1:4. Translation taken from *The Way of God*, p. 73 (Feldheim Publishers).

Chapter One

Reasons for Holding a Kiddush

In communities across the Jewish world, it is customary to hold a *kiddush* in shul on Shabbos morning after davening. Beneath this seemingly simple and joyful practice lies a rich tapestry of halachic detail and spiritual meaning. The first half of this work presents a practical guide to the *halachos* of attending a *kiddush*, and the second half reflects on the deeper ideas they express.

Origins of the Minhag

In the early *Tekufas HaRishonim*, there were some *chachamim* who had a *minhag* to eat various foods, such as cake and fish, at their *Shabbos seudah*, between reciting *Kiddush* and *Hamotzi*. They did this to fulfill the mitzvah of reciting 100 *brachos* each day. On Shabbos, we recite fewer *brachos* than usual during *Shemoneh Esrei*; in order to compensate, the *chachamim* increased the number of *brachos* they recited by eating foods with various *brachos* before saying *Hamotzi*.¹ Perhaps the *minhag* to have a *kiddush* in shul on Shabbos morning is an extension of this early *minhag*, helping to complete the 100 *brachos*.

Another possibility is that the *minhag* serves to ensure that people eat before *chatzos*, midday, and thus do not violate the *issur* of fasting until *chatzos* on Shabbos.²

1. *Darkei Moshe*, OC 249:4, citing *Ohr Zaru'a*.

2. *Shulchan Aruch* OC 288:1. See *Piskei Teshuvos* 289, n. 41, who suggests that this may be the basis of the practice to eat delicacies before the meal.

On a similar note, it may be that it was instituted to enhance the fulfillment of the mitzvah of *oneg Shabbos*, as per וקראת לשבת עונג, *and you will call Shabbos a delight*.³ Additional food means additional delight.

A cousin of mine visited a *gadol b'Yisrael* along with a group of *yeshivah bachurim*, after davening on Shabbos morning. The *gadol* had cake and cookies prepared for them. When he noticed that one of the *bachurim* was not eating, he asked him why. The boy responded that he is *machmir* for the opinion of the Gra⁴ regarding *Kiddush b'makom seudah*. The *gadol* responded, "But who said you can be *meikil* on *oneg Shabbos*?"⁵

3. *Yeshayah* 58:13.

4. See *Ma'aseh Rav*, 122, cited in *Bei'ur Halachah* 273, s.v. *kasvu*. See ch. 5.

5. Some also suggest that this *minhag* is a way to fulfill the opinion of Rav Chidka (*Shabbos* 117b), who maintains that one is supposed to eat three meals on Shabbos day (as opposed to the opinion we follow, that one eats three meals over the course of the entire Shabbos). Others maintain that this cannot be the reason, as Rav Chidka's opinion is not accepted *l'halachah*. See *Piskei Teshuvos* 289:6.

Most *Rishonim* explain that the mitzvah of *Kiddush min haTorah* is to sanctify Shabbos orally; the obligation to do so over wine is a *d'Rabbanan*. Some, however, maintain that even the latter is a *d'Oraysa*.⁵ There are also those who distinguish between the requirement to recite *Kiddush* over wine, which may be *d'Oraysa*, and the requirement to drink it, which may be *d'Rabbanan*.⁶

Zechiras Yetzias Mitzrayim

The Gemara also states that *Kiddush* on Friday night must include *zechiras Yetzias Mitzrayim*, a mention of the Exodus from Egypt. This is derived from a *gezeirah shavah* between the word *zachor* in the *pasuk* of *Kiddush* and in the *pasuk* that instructs us to remember *Yetzias Mitzrayim*. The Gemara seems to establish this requirement as a *d'Oraysa*; however, the *meforshim* debate whether this *drashah* is, in fact, *d'Oraysa* or merely an *asmachta*.⁷

Vayechulu

There are different opinions as to why we say *Vayechulu* during *Kiddush* on Friday night. The Gemara says one should say it as *eidus*, testimony, to Hashem's creation of the world. This is

Rambam and the Rosh; *Beis Yosef*, ad loc.; *Shulchan Aruch*, ibid., who rules that it is unnecessary.

5. *Tosafos*, *Pesachim*, ibid.; *Bei'ur Halachah* 369, s.v. *m'yad*. This question is relevant to a well-known discussion by the *Dagul Merevava* and Rav Akiva Eiger (OC 271) regarding men being *motzi* women in *Kiddush* on Friday night after having already said *Vayechulu* in davening.
6. *Minchas Chinuch* 31:1.
7. *Pesachim*, ibid. This question is discussed at length by the *Bei'ur Halachah* (271:1) and the *Minchas Chinuch* (31:1). The focus of their discussion is the opinion of the *Magen Avraham* that one who davens on Friday night has already fulfilled his *mitzvah d'Oraysa* of *Kiddush*, because he has spoken about the uniqueness and holiness of Shabbos in davening. They question his position, for although one has spoken about Shabbos, he has not mentioned *Yetzias Mitzrayim*. Their assumption is that the requirement to include *Yetzias Mitzrayim* in *Kiddush* is *min haTorah*.